

25848 - Rükû halinde iken secde yerine bakılacağına dâir delil nedir?

Soru

Namaz kılan kimsenin rükû halinde iken secde yerine bakacağına dâir web sitenizde (8580) nolu soruda mevcut olan İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komitesi'nin fetvâsını okuduk.

Bu görüşün bir delili var mıdır?

Detaylı cevap

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Sahih

sünnette gelen hadisler, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in namaz kılariken secde yerine baktığına dâir O'nun sünneti zikredilmiştir. Bu hadisler, genel olarak namazın bütün bölümlerini kapsar. Sanırım bu hadisler, (8580) nolu sorunun cevabında İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komitesi âlimlerinin nakledilen görüşlerinin delilleridir.

Bu

delillerden bazıları şunlardır:

Âişe'den

-Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْكَعْبَةَ مَا حَلَفَ بَصْرُهُ مَوْضِعَ سُجُودِهِ حَتَّى

حَرَجٌ مِنْهَا.] رواه ابن حبان والحاكم وصححه الألباني في صفة صلاة النبي صلى الله عليه وسلم]

“Rasûlullah -sallallahu aleyhi

ve sellem- Kâbe’ye girince, oradan çıkıncaya kadar secde yerinden gözlerini ayırmadı.” (İbn-i Hibbân; 4/324. Hâkim; 1/652. Elbânî,

“Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-’in Namaz Kılış

Şekli”, adlı kitabında hadisin sahih olduğunu

belirtmiştir.))

İmam

Abdurrezzak es-San’ânî -Allah ona rahmet etsin- “el-Musannef”

adlı kitabında bu konuda seleften gelen eserler zikretmiştir. Bu

eserlerden bazı şunlardır:

1. Ebu

Kilâbe’den rivâyet olduğuna göre o şöyle demiştir:

“Müslim

b. Yesâr’a: Namazda bakılacak son nokta (sınır) neresidir? Diye sordum.

Bunun

üzerine dedi ki: Secde ettiği yere bakarsan, bu güzeldir.”

2. İbrahim en-Nehaî’den rivâyet

olduğuna göre o, namaz kılan kimsenin gözlerini secde

yerinden ayırmamasından (başka yere bakmamasından)

hoşlanırdı.

3. Muhammed

b. Sîrîn’den rivâyet olduğuna göre o, bir kimsenin (namaz

kılarken) gözlerini secde yerinin hizâsına dikmesinden

hoşlanırdı. (“Abdurrezzak’ın Musannefi”; c: 2, s: 163)

İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komitesi’nin âlimlerinin söylemiş oldukları şey; Ebu Hanife, Şâfiî ve Ahmed gibi âlimlerin cumhurunun görüşüdür.

Bazı âlimler: “Namaz kılan kimse, teşehhüd halinde iken şehâdet parmağına bakar” diyerek bu yeri yukarıda geçen konunun dışında tutmuşlardır ki, bu istisnânın doğru olduğunu te’yid eden sahih sünnetten delil vardır.

Nitekim

Abdullah b. Zubeyr’den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

﴿

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا جَلَسَ فِي الصَّلَاةِ وَضَعَ كَفَّهُ الْيُسْرَى عَلَى فَخْذِهِ الْيُسْرَى، وَكَفَّهُ الْيُمْنَى عَلَى فَخْذِهِ الْيُمْنَى، وَأَشَارَ بِإِصْبُعِهِ السَّبَابَةِ لَا يُجَاوِزُ بَصْرَهُ إِشَارَتَهُ. [رواه أبو داود والنسائي] واللفظ له

“Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- namazda oturduğu zaman, sol avucunu sol uyluğunun üzerine, sağ avucunu sağ uyluğunun üzerine koyar, şehâdet parmağıyla da işâret eder, gözlerini (şehâdet parmağıyla yaptığı) işâretten ayırmazdı.” (Ebu Davud; hadis no: 990. Nesâî; hadis no: 1275)

Nevevî -Allah ona rahmet etsin- “Sahih-i Müslim Şerhi”; c: 5, s: 81’de hadisin sahih olduğunu belirttikten sonra şöyle demiştir:

“Sünnet olan; (namaz kılan kimsenin) gözlerini şehâdet parmağıyla yaptığı işâretten ayırmamasıdır. Bu konuda Ebu Davud’un süneninde sahih bir hadis vardır.”

Bazı âlimler,

Allah

Teâlâ’nın:

{

فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ... [سورة البقرة من الآية ...

144]

“... O halde yüzünü Mescid-i Haram’a doğru çevir...” (Bakara Sûresi: 144)

Emrini,

namaz kılan kimsenin, secde yerine değil de önüne bakmalıdır, diye belirttikleri görüş, mercuh (tercih edilmeyen) görüştür.

İbn-i

Kudâme -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

“Namaz

kılan kimsenin gözlerini secde yerine dikmesi müstehaptır.

Ahmed, Hanbel’den naklettiği rivâyette şöyle demiştir:

-Namazdaki

huşû; kişinin gözlerini secde yerine dikmesidir. Bu, Müslim b.

Yesâr ve Katâde'den rivâyet edilmiştir." ("el-Muğnî";
c: 1, s: 370)

İkincisi:

Rükû eden

kimsenin (rükûda iken) başını yukarı
kaldırmamasının veya yere çok eğmemesinin, aksine sırtı
ile aynı hizâda bulunmasının müstehap olduğuna dâir sahih
sünnetten deliller gelmiştir.

Nitekim

Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna
göre o şöyle demiştir:

[1] [رواه مسلم]

"Rasûlullah

-sallallahu aleyhi ve sellem-

namaza tekbir ile, Kur'ân okumaya da 'Elhamdulillah Rabbi'l-âlemîn' (Fatiha
Sûresi) ile başlardı. Rükûa

vardığı zaman başını ne yukarı kaldırır, ne

de

aşağı büsbütün eğdi. Bu ikisinin

arasında tutardı." (Müslim; hadis no: 498)

Değerli

âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- rükûun şeklini
ve rükû eden kimsenin sırtını düz tutmasının müstehap
olduğunu açıklarken şöyle demiştir:

"Müellifin:

"Sırtını düz tutmalıdır" sözünde geçen

istivâdan kasıt şudur: Sırtın istivâsı, hem uzunluk, hem yükseklik, hem de inişte olmalıdır. Yani rükûda iken belini yay haline getirmemeli, belinin ortasını çukur yapmama ve belinin ön tarafını aşağı eğmemelidir. Aksine belini düz yapmalıdır. Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-‘den böyle gelmiştir. Âişe -Allah ondan râzı olsun- şöyle demiştir:

“...(Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-) rükûa vardığı zaman başını ne yukarı kaldırır, ne de aşağı büsbütün eğdi. Bu ikisinin arasında tutardı.” (“eş-Şerhu’l-Mumti”;
c: 3, s: 90)

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

الحاشية السفلية

الحاشية السفلية

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يَفْتَتِحُ الصَّلَاةَ بِالتَّكْبِيرِ، وَالْقِرَاءَةَ بِ (الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ

↑ 1 ، الْعَالَمِينَ)، وَكَانَ إِذَا رَكَعَ لَمْ يُشْخِصْ رَأْسَهُ وَلَمْ يُصَوِّبْهُ

وَلَكِنْ بَيْنَ ذَلِكَ.